TESTAMENT SVETOG PETRA CETINJSKOG

Testament Petra I

Ot nas vladike Petra

Blagorodnoj Gospodi Duhovnoga i Mirskoga čina Glavarima i starješinama i svemu Narodu Cernogorskomu i Berdskomu Sveserdo i najpotonje pozdravlje!

Svatko znade i vidi, kako sam ja od davnoga doba i vremena grohnuo i panuo, te ne mogu već nikuđ, nešto od starosti, a najviše od svakojake muke i truda, koje sam u vesij moj vijek za Narod Cernogorskij i Berdskij podnosio i za slobodu Hristijanske vjere i našega otečestva preterpio, čuvajući narod i sirotinju kako svoju dušu. No to ja i sam videći i poznavajući svoju slabost i bolest neizlječimu i da mi se smert približila, napisao sam neka potrebita pisma i knjige i naredio ih sve đe sam imao što posilati da se posila po mojoj smerti, tako i vama svijema, Narodu Cernogorskomu i Berdskomu, napisah i ostavih ovu
knjigu, koju svi da čujete i dobro razumijete prijed nego me ukopate.

Molim svakoga Cernogorca i Berđanina, maloga i velikoga, kojemu sam što sagriješio ili kakvu žalost učinio, da mi svak oprosti od svega serdca i duše, a takoja opraštam svakoga maloga i velikoga koi mi je gođ što sagriješio, prosto da je od mene svakojemu za dovijek i na strašnij Božij sud o vtorome Hrista Boga prišestviju.

Pak najpervij svemu narodu činim amanat i samosilnijem Bogom ovoga svijeta Tvorcom i svom silom nebesnom zaklinam svekoliko, da me s mirom u tišini i u ljubavi opštenarodskoj krotko ukopate i ožalite, da ne bi ni kervnik kervniku tader gerke riječi progovorio.

Drugu vas molbu molim i strašnijem i svemogućijem Bogom zaklinam, da na moje mertve persi vjeru zadate i utverdite proza svu našu zemlju i Jeparhiju, proza sve nahije, sela i plemena da niko nikoga nizašto ne tiče barem do Đurđevadne, a do tader nadam se u Gospoda i Spasa našega da će vam način življenja biti zanago učinjen i sud u svu zemlju Carskij postavljen, koje samja u našega vazdašnjega Pokrovitelja i obranitelja Cara Rusinskoga isprosio i isplakao, a to sam vama i poprijed govorio nekijema, da ja za vas i za naše obštenarodsko blagopolučije i dobro življenje i brižim i rabotam, kako i Bog znade i kako ćete i vi svikolici do malo vremena znati i viđeti.

Izvan toga najviše ve svakojega molim i sve istinskijem Bogom Vsederžiteljem zaklinam i težkij Božij i vazdašnjij amanet činim i ostavljam, da Cerkovno dobro i imuće, đegođ je kakvo, ne tiče nitko nikada za vasij svijet i za svaku vašu sreću i poštenje i da mi svako Cerkovno čeljade, kaluđere, đakove i služitelje moje i vaše, pazite i deržite, kako sam ih ja istij vazda pazio i deržao, osobito mojega Ivančika, a ja na moje mjesto nasljednikom upraviteljem i čuvateljem od svega mojega i Cerkovnoga činim i ostavljam sinovca mojega Rada Tomova Petrovića, u kojega se nadam da će biti čojek od posla i od razuma, kolikoje preblagij Otac Nebesnij blagovolio podariti, i kojega Bogu i Caru našemu i svemu Narodu Cernogorskome i Berdskomu za vijeka preporučavam svijem serdcem i svom dušom.

Najposlijed još nešto da vi kažem i izbistrim, o braćo i Narode Cernogorskij i Berdskij! Nu čujte za vazda i uznajte od mene, koi ve nijesam nikad lukavio i na zlu sreću nikoga navodio, pri smerti mojoj objavljujem vam i ovu božiju istinu: kako je đetko lakomij na lafu Moškovsku, a ne zaslužujući je, mislio i zborio da ja izjedoh sve i braći podijelih što god novaca iz Rusije od Cara narodu dohodi, ema se svakij vara i griješi u to i ja vas vjerne i poštene, ovijem putom na koi ću za dovijek, svakojega uvjeravam, da od sve lafe Moškovske, kako se govori, ništa nikuđ bestrega nijesam no etoje sva u gotovo i na gomilu, i da je ona od Cara meni na obraz i na raspoloženije po moijem molbama data, a na polzu svega Naroda Serbskoga, nego da te novce ni ja bez velike preše i najveće nužde ne pendžam, kako i nijesam nikuđ ni dinara, do što sam na kuluk zemaljskij poharčio, dokle ga opeta silni a bezumni ljuđi ne razvergoše, za koje ja ostajem čist bez prikojasa pred Bogom i pred ljudma. Pak sam ja za te novce našemu Caru i Pokrovitelju pisao, da učini on ka za svoje aspre kakvu hoće naredbu i odgovorio mi je, da hoće svojega oficijala ovamo poslati, koi će i te aspre prijmiti i harčiti na sud koi će on postaviti u našu zemlju, i moja je najveća rana na serdcu, koju ću i u grob ponijeti, štoja to još ne dočekah za života svoga, a kako smo svi žuđeli viđeti.

Ako bi se ko našao u narodu našemu da ne prijmi ove moje potonje riječi i preporuke za istinite, ili ako ne bi sve tako poslušao kako sva knjiga izgovara, nego bi kakvu smutnju i razdor među narodom usudio se činiti slovom ili djelom, toga svakojega, ko bi god on bio, mirskij ili duhovnij, ja na samertnij čas moj vječnome prokletstvu i anatemi predajem, kako njega tako i njegov rod i porod, da mu se i trag i dom iskopa i utre! Isto tako da Bog da i onome, koi bi vas od vjernosti k blagočestivoj i Hristoljubivoj Rusii otlučiti poiskao i svakojemu ako bi se koi iz vas Cernogoracah i Berđanah našao da pomisli otstupiti od pokroviteljstva i nada na jednorodnu i jedinovjernu nama Rusiju, da Bog dajakij te od njega živoga meso odpadalo i svako dobro vremenito i vječno otstupilo! Svijema, pak, dobrijema, vjernijema i koi god ovo moje potonje pismo poslušaju i saverše da bude najuserdnije moje otečesko i Arhijerejsko blagoslovenije ot roda v rod rodov i vo vjeki vjekov! Amin.

Na podlinnom sobstvennofamil--->ůrnaů Ego pečat i podpis Ego:

Cetinje 18. Oktom. 1830. godišta. vlad(i)ka PETR s. r.

Poveljenijem Jego Visokopreosvjaštenstva Gospodina Mitropolita Černogorskago Petra Petroviča Njegoša pred smert jego napisal:

Sekretar Simeon Milutinovič